

РЕШЕНИЕ

№ 5795

гр. София, 12.02.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 46 състав, в публично заседание на 23.09.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Мариана Маркова

при участието на секретаря Паола Георгиева, като разгледа дело номер **5435** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс (АПК).

Образувано е по жалба на М. Ш. О., подадена чрез упълномощения представител адв. П. П. от САК, против Заповед № О-151/2025-03-06 на изпълнителния директор на Изпълнителна агенция за българите в чужбина (ИАБЧ), с която на основание чл. 19, ал. 9 от Закона за администрацията, чл. 59, ал. 1 от Административнопроцесуалния кодекс във вр. с чл. 2 и чл. 3 от Закона за българите, живеещи извън Република България и чл. 14, ал. 1, изр. второ от Правилника за дейността на Изпълнителната агенция за българите в чужбина по издаване на удостоверения за български произход е отказано издаването на удостоверение за български произход на жалбоподателя.

С жалбата се сочат подробни аргументи за незаконосъобразност на оспорения акт, като се иска неговата отмяна.

В съдебното заседание оспорващото лице се представлява от адв. П. и адв. З., които поддържат жалбата и молят за отмяна на акта.

Ответникът - изпълнителният директор на Изпълнителната агенция за българите в чужбина, не се представлява, не изразява становище по жалбата.

Административен съд - София град, като обсъди събраните по делото доказателства и становищата на страните, приема за установено следното от фактическа страна:

Административното производство е образувано по заявление от 26. 02. 2025 г., подадено от М. Ш. О., до изпълнителния директор на ИАБЧ за издаване на удостоверение за български произход.

Със заявлението е представено удостоверение за раждане на заявителя, заверено копие от

титулната страница на паспорта и идентификационна карта на заявителя с преводи; заверено копие удостоверение за раждане на заявителя от 17.07.2024 г.; заверено копие от акт за раждане № 381/ 23.03.1932 г. на Р. С. Б. /майка на заявителя/, издаден от Столична община – район „С.“; заверено копие от свидетелство за завършена прогимназия на Р. Б.; копие от лична карта №[ЕИК], издадена на 02.06.2003 г. на М. С. (леля на заявителя); заверено копие от личен регистрационен картон при ЕСГРАОН с № РВЕ 25-7501-3965/28.04.2025 г.

В съдебно заседание от жалбоподателя се представени извадка с № РВЕ –УГО-1-6634/23.07.2025 г. от семейния регистър на Столична община от 1926 г., район В., том 90, стр.142, извадка от семейния регистър на [община] от 1911 г., район В., том 6, стр.211, и заверено копие от акт за раждане п№ 142 от 20.03.1924 г.

С оспорената в настоящото съдебно производство заповед № О-151/2025-03-06, издадена от изпълнителния директор на Изпълнителната агенция за българите в чужбина, на основание чл. 19, ал. 9 от Закона за администрацията, чл. 59, ал. 1 от Административнопроцесуалния кодекс във вр. с чл. 2 и чл. 3 от Закона за българите, живеещи извън Република България и чл. 14, ал. 1, изр. второ от Правилника за дейността на Изпълнителната агенция за българите в чужбина по издаване на удостоверения за български произход е отказано издаването на удостоверение за български произход на М. Ш. О..

Изложени са мотиви, че майката на заявителя - Р. С. и нейните родители са с еврейска народност, както и че заявителят и неговите възходящи не са носители на българската традиционна фамилна именна система.

Други относими доказателства не са ангажирани от страните по делото.

При така установеното от фактическа страна, съдът приема от правна страна следното:

Жалбата е депозирана в законоустановения срок по чл. 149, ал. 1 от АПК от лице, което има правен интерес от оспорването, и е насочена срещу индивидуален административен акт по смисъла на чл. 21, ал. 3 от АПК, подлежащ на съдебен контрол. Съгласно § 8 от ПЗР на АПК уредените в кодекса производства за издаване на индивидуални административни актове и тяхното обжалване по административен и съдебен ред се прилагат и при извършването на административни услуги, както и при обжалването на отказите за извършването им, освен ако в специален закон е предвидено друго. Отказът за издаването на документ от значение за упражняване на права е приравнен на индивидуален административен акт.

По тези съображения съдът приема, че жалбата е допустима и подлежи на разглеждане по същество.

Разгледана по същество, жалбата е основателна.

Компетентността на издателя на акта произтича от разпоредбите на чл. 4, ал. 1 и чл. 5, т. 21 от Устройствения правилник на ИАБЧ, съгласно които Агенцията се ръководи и представлява от изпълнителен директор, който е орган на изпълнителната власт и който издава индивидуални административни актове в кръга на своите правомощия. Съгласно чл. 35, ал. 2 от ППЗЧРБ удостоверението за български произход, необходимо за нуждите на производството за предоставяне на право на постоянно пребиваване по чл. 25, ал. 1, т. 1 от ЗЧРБ, се издава от Изпълнителната агенция за българите в чужбина.

Предвид изложеното, оспореният отказ е издаден от компетентен орган, в рамките на предоставените му правомощия. Изискванията на чл. 59, ал. 2 от АПК относно формата на административния акт са спазени, доколкото е издаден в писмена форма.

Административният акт обаче е постановен при допуснати съществени нарушения на административнопроизводствените правила.

От събраните по делото доказателства се установява, че Р. С. Б. - майка на заявителя М. Ш. О., е

родена в [населено място] и от родители, които са записани като български поданици. Установява се от допълнително представените доказателства, че бащата на заявителя - Ш. М. О. е роден в [населено място] от родители, които са записани като български поданици.

Административният орган е приел, че заявителят М. Ш. О. и неговите възходящи не са от български произход, тъй като не са носители на българската традиционна фамилна именна система, без да посочи каквито и да било правни основания за това, както и да събере допълнително доказателства.

Настоящият съдебен състав споделя преобладаващата практика на Върховния административен съд, че понятието „лице от български произход“ следва да се тълкува в смисъл, че някой от възходящите на молителя е българин по етнос и самосъзнание, а не дали същият е бил някога български гражданин. „Български гражданин“ и „лице от български произход“ са две отделни, самостоятелни, различни по смисъл и съдържание понятия, видно и от термините, използвани в чл. 25, ал. 1 и ал. 2 от Конституцията на Република България. В цитирания смисъл, например, Решение № 6484/31. 05. 2021 г. на ВАС по адм. д. № 11520/2020 г. Решение № 7971/ 23. 06. 2020 г. по адм. дело № 3612/ 2018 г. на ВАС.

В конкретния случай административният орган не е посочил поради какви причини е приел, че заявителят или неговите родители не притежават българско самосъзнание, нито е събрал доказателства в тази насока.

Правният извод за липса на основания за издаване на удостоверение за български произход е формиран в несъответствие с чл. 7 и чл. 35 от АПК, тъй като за да бъде изведен изводът в административния акт, е било необходимо да бъдат изискани и събрани допълнителни доказателства. Следвало е изрично административният орган да уточни на заявителя какво според него се включва в понятието „български произход“, като укаже на заявителя да представи доказателства в тази насока.

Допуснатото нарушение е съществено, тъй като ако не беше извършено, би могло да доведе до формиране на друг краен правен резултат, който да бъде удовлетворителен за жалбоподателя. Законното изискване за мотивиране на индивидуалните административни актове означава те да съдържат съвсем конкретни съображения за издаването им – както фактически, така и правни, като мотивите трябва да кореспондират с искането и от тях следва ясно да личи становището на административния орган, което да се основава на всички доказателства, които да се събрани в съответствие с чл. 35 от АПК.

В заключение съдът приема, че оспорената Заповед № 576/2025-07-09, издадена от изпълнителния директор на Изпълнителната агенция за българите в чужбина, е незаконосъобразен административен акт и същата следва да бъде отменена, като преписката се изпрати за ново произнасяне от ответника, който следва да изиска допълнителни доказателства и извърши преценка на заявлението по въпроса доколко заявителят има доказан български произход по смисъла на това понятие.

Предвид изхода на делото, следва да бъде уважено искането на оспорващото лице за присъждане на направените по делото разноски. На основание чл. 143, ал. 1 от АПК Изпълнителната агенция за българите в чужбина следва да бъде осъдена да заплати на М. Ш. О. направените по делото разноски в общ размер на 1 283,34 евро (с левова равностойност 2510 лева, от които 10 лева заплатена държавна такса и 2500 лева – заплатен адвокатски хонорар).

Така мотивиран и на основание чл. 172, ал. 2 от АПК Административен съд – София град, I отделение, 46-ти състав

Р Е Ш И:

ОТМЕНЯ заповед № 151/2025-03-06, издадена от изпълнителния директор на Изпълнителната агенция за българите в чужбина.

ИЗПРАЩА административната преписка на изпълнителния директор на Изпълнителна агенция за българите в чужбина за ново разглеждане и произнасяне при съобразяване с мотивите, изложени в настоящото решение, в 14-дневен срок от получаване на преписката.

ОСЪЖДА Изпълнителната агенция за българите в чужбина да заплати на М. Ш. О. направените по делото разноси в общ размер на 1 283,34 евро.

РЕШЕНИЕТО може да бъде обжалвано с касационна жалба в 14-дневен срок от съобщаването му чрез Административен съд - София град пред Върховния административен съд.

ПРЕПИСИ от решението да се изпратят на страните.

Съдия: